

Mottagarens referens: KN2025/01289
Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissvar över betänkande "Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2025:68)"

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har anmodats inkomma med synpunkter på ovan rubricerade remiss och önskar framföra följande.

Sammanfattning

SVA tillstyrker förslagen om ändringar i upphandlingslagstiftningen, införandet av F-avtal samt förslaget på en ny samlad lagstiftning om försörjningsberedskap. SVA har inga synpunkter på de delar i betänkandet som avser en modern byggnads- och reparationsberedskap, kol, olja och naturgas samt ett utökat uppdrag till RISE Research Institutes of Sweden (RISE) då dessa delar faller utanför SVA:s kompetensområde.

Specifika synpunkter

Ändringar i upphandlingslagstiftningen

SVA tillstyrker förslaget att införa ett beaktandekrav i upphandlingslagstiftningen. Ett sådant krav skulle enligt SVA:s mening bidra till att större hänsyn tas till försörjningsberedskap vid upphandlingar. Föreslagna ändringar borde också leda till att ett bättre samarbetsklimat mellan myndigheter och företag avseende försörjningsberedskapsfrågor.

Den föreslagna ändringen understryker också utredningens ställningstagande att upphandling ska vara huvudregeln för avtal som ska främja försörjningsberedskapen. SVA instämmer i denna ståndpunkt.

SVA instämmer i utredningens förslag att beaktandekravet inte ska kunna överprövas. Överväganden gällande krav på försörjning vid höjd beredskap är den upphandlande myndighetens angelägenhet och bör inte kunna ifrågasättas av potentiella leverantörer.

I utredningen berörs inga andra ändringar av upphandlingslagstiftningen än det beaktandekrav som föreslås införas. SVA hade önskat att utredningen även berört exempelvis frågorna kring avtalslängden på ramavtal. Att ingå ett avtal med klausuler som berör försörjningsberedskap kan innebära kostnader för leverantören. Kostnader som denne troligtvis inte kommer få täckning för utan att höja priset på produkten/tjänsten som levereras när höjd beredskap inte råder. SVA anser att en utökning av avtalstiden för ramavtal skulle underlätta för upphandlande myndigheter att tillvarata konkurrensen samt stävja höjda priser. Detta då leverantörerna skulle vara mer benägna att göra de investeringarna som krävs för att leva upp till kraven på försörjningsberedskap om de visste att avtalsrelationen med myndigheten var mer långvarig (än nuvarande fyra år). SVA anser inte att nuvarande reglering om särskilda skäl för en längre avtalstid är tillräckligt effektiv för att hantera detta.

SVA hade också önskat att utredningen tittat närmare på hur Statens inköpscentral skulle kunna bidra till försörjningsberedskapen med de ramavtal som upphandlas.

Införandet av F-avtal

Som nämnts i tidigare stycke så anser SVA, likt utredningen, att upphandling alltid bör vara huvudregeln när det kommer till avtal som ingås med leverantörer. SVA instämmer dock med utredningen att det kan finnas situationer när detta inte är möjligt.

Utredningens resonemang kring de rättsliga förutsättningarna för F-avtal är väl motiverad och något hinder för en myndighet att ingå sådana avtal borde inte finnas. SVA vill framföra att tecknande av F-avtal bör vara ett undantag från ordinarie upphandlingsregler som ska tolkas restriktivt. De flesta avtalsmässiga förhållanden mellan företag och myndigheter bör kunna hanteras inom ramen för gällande upphandlingslagstiftning.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreslås få i uppgift att sammanställa och upprätta en lägesbild över ingångna F-avtal. SVA instämmer i att

MSB är en lämplig myndighet för denna uppgift. Denna uppgift skulle enligt SVA med fördel kompletteras med en rådgivande funktion till myndigheter som avser att ingå ett F-avtal. MSB med sin samlade kunskap om redan ingångna F-avtal skulle spela en viktig roll för att exempelvis inte två myndigheter ingår avtal om samma vara/tjänst, vilket skulle kunna ta i anspråk samma kapacitet. Vidare skulle denna samlade bild kunna ge upphov till kunskaper om områden där avtal saknas. SVA anser att MSB borde kunna ge i uppdrag till lämplig myndighet att utreda möjligheterna att ingå F-avtal på områden som ”saknar” avtal.

Ny samlad lagstiftning om försörjningsberedskap

SVA instämmer i utredningens bedömning att en samlad lagstiftning behövs på området. En sådan lagstiftning skulle tydliggöra ansvaret och förväntningarna på myndigheter såväl som företag. En samlad lagstiftning är att föredra framför ändringar i befintlig lagstiftning.

En modern byggnads- och reparationsberedskap, kol, olja och naturgas samt ett utökat uppdrag till RISE Research Institutes of Sweden (RISE).

SVA har inga synpunkter på utredningens förslag då dessa faller utanför SVA:s kompetensområde.